

Motion till riksdagen

1990/91:Ub22

av Lahja Exner m.fl. (s)

med anledning av prop. 1990/91:18 Ansvaret för skolan

I regeringens proposition om ansvaret för skolan förordas en ny beräkningsmodell för specialresurser. I beräkningsmodellen skall hänsyn tas till de kommuner som har haft ett relativt sett större behov av stöd till enskilda elever, specialresurs 1. Hänsyn ska även tas till de kommuner som har ett relativt sett större behov av stöd till invandrarelever, specialresurs 2.

Specialresurs 2 omfattar totalt ca. 1 000 milj.kr. år 1988/89. Denna del ersätter följande av dagens bidragsdelar:

- hemspråksundervisning och studiehandledning på hemspråket,
- stödundervisning i svenska samt
- en proportionell del av bidragen till socialavgifterna.

Grunden i beräkningen är ett schabloniserat behovsmått – andelen barn i skolpliktig ålder (7–15) i kommunen med minst en förälder född i utlandet. Vidare poängterar man att de i modellen använda kriterierna inte definierar vilka barn som har rätt till undervisning.

En komplikation i beräkningen av specialresurs 2 uppstår p.g.a. att invandrarbarnen i dag i olika stor utsträckning deltar i hemspråksundervisning och stödundervisning i svenska. För att motverka denna effekt skall för varje kommun ett aktivitetsmått, en faktor, skapas. Denna faktor anger i vilken utsträckning barn i kommunen deltar i hemspråksundervisning eller undervisning i svenska. Detta innebär att vissa kommuner får ett mycket högt aktivitetsmått, vilket är positivt, eftersom det svarar bättre än dagens system mot kommunernas förutsättningar och behov.

Problemet i den föreslagna modellen enligt vår uppfattning finns i beräkningen av behovsmåttet. Man skiljer åt kriterierna för resursberäkning och rätten till deltagande i hemspråksundervisning. Detta kommer att drabba kommuner med ett stort antal barn till s.k. gamla invandrare, som i dag i stor utsträckning deltar i hemspråksundervisning, men vars föräldrar inte är födda i utlandet d.v.s. andra och tredje generationens invandrare.

Ett exempel på detta är den stora andelen finska invandrare. Visserligen är denna grupp litet speciell eftersom finska språket faktiskt har en särställning i Sverige t.ex. på grund av nordiska samarbetsavtal. In- och utvandringen av finskspråkiga inom ramen för den gemensamma nordiska arbetsmarknaden fortsätter. Endast med bibehållna kunskaper i finska är det möjligt för många att fullt ut tillgodogöra sig de fördelar den gemensamma arbetsmarknaden avser att ge. Många andra- och tredjegerationens barn

deltar i hemspråksundervisningen i dag. Dessa barn kommer att räknas med i aktivitetsmättet, men inte i behovsmättet, vilket innebär att den totala resursen till kommuner blir mindre. Det finns risk för att använda behovsmättet som ett kriterium till rätten att delta i hemspråksundervisning, när kommunerna planerar sin hemspråksundervisning.

Vi anser att grunden i beräkningen av behovsmättet även i framtiden bör vara samma kriterium som definierar rätten till hemspråksundervisning och stöd i svenska.

Mot. 1990/91
Ub22

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om beräkningen av behovsmått till specialresurs 2.

Stockholm den 24 oktober 1990

Lahja Exner (s)

Erkki Tammenoksa (s)

Lena Boström (s)

Sinikka Bohlin (s)